వాడిన కొమ్మలు

ఎందుకో ఆ గులాబి మొక్కను చూసినప్పుడల్లా హృదయంలో వేళ్ళు పాతుకున్నట్లు సూర్యకాంతమ్మ శరీరంలో నరాలు కదలిక మానుకొంటాయి. ఆ మొక్కని చాలారోజుల కిందట ఆమె చెల్లెలి మొగుడు చంద్రకాంతం పంపించాడు. మొక్కవేళ్ళేమో పాకుతుంది కాని ఎదుగూ బొదుగూ లేదు. ఎంత జాగ్రత్తగా పెంచినా లాభం లేకపోతోంది. ఆ మొక్క తాలూకు గులాబి గులాబిని తల్లో పెట్టుకోవడం కోసం చాల రోజుల్నుంచి పూలుకొనడం గూడ మానేసింది. రాత్రంతా దాన్ని గురించే ఆలోచనలు, కలలు; సూర్యోదయం కోసం ఎదురుచూస్తూ, ఆలోచిస్తూ, ఆవులిస్తూ, భర్త గుర్రుని పరీక్షిస్తూ, నిద్రలేక మొహం వాపుతో, కళ్ళ మత్తుతో దొడ్లోకొచ్చి, ఎంతెదిగిందో చూసేసరికి, అంతే వుంది—ఎదుగూ లేదు, బొదుగూలేదు. రోజూ గంటసేపేనా దానికోసం బాధపడడం ఆమెకి అలవాటైపోయింది. ఆ వాడిపోతూ లేవలేకపోతున్న లేతఆకులు అతని నిద్రతో బరువెక్కి, బద్ధకించి, వాలిపోయిన కనురెప్పలలోని స్థిరత్వాన్ని స్ఫురింపజేస్తూ ఎంతకాలం ఆమెని కలవరపెట్టడం ?

"ఆ మొక్క పీకెయ్యంచు. దానికేదో జాడ్యం పట్టింది. అది పాకిందంటే మిగతా మొక్కలుగూడ చస్తాయి. తెలిసిందా? పంపినవాడు మంచివాడైతే అది నిక్షేపంలా ఎదుగును. మిగతావన్నీ బతకలా ? నీ చెల్లెలి మొగుడు తాలూకు విషం దానికీ పట్టింది." అని రెండు మూడుసార్లన్నాడు ఆమె భర్త బసవయ్య. ఈ గుడ్డి నమ్మకాన్ని గెంటేసి శాస్త్రీయ సమ్మతమైన కారణం తెలుసుకోవాలని నవలలు చదవడం మాని, 'హార్టీకల్చర్' గ్రంథాలు చదవడం మొదలెట్టింది. తోట్లోకి బసవయ్య చక్కావొచ్చాడు. అతను బకాసురిడిలాంటి పెద్ద విగ్రహం. శరీరం ఆకారంలేని మాంసం ముద్దలికి చర్మం తొడిగినట్లుగా ఉంటుంది. జుట్టుకీ కనుబొమలకీ మధ్య

సరిహద్దులాగ కొ_స్తంత మదురు. కనుబొమలు పొదలా ఎదిగి చెవులదాక పాకినట్లుంటాయి. కందిరీగ కుట్టినట్లు కుడికంటి కింద వాపు. తేనెటీగల పట్టుమాదిరి అర్థంలేని వొంకరులు తిరిగి వృథాగా అల్లుకున్న క్రాఫింగ్. గాలికి వూగులాడే ముసలివృక్షం కొమ్మలాంటి చేతులు. నవ్వినపుడు నవ్వునే వెక్కిరించే వెడల్పు పెదవుల వెనక ఐక్యతలేని పళ్ళవరస. ఇంటర్ కాగానే, భార్యలాగే చదువుచాలించి 'ఇన్స్యూరెన్స్' ప్రపంచంలో కృషిచేసినందుకు అధికారులు మెచ్చుకొని, తుదకు మేనేజర్ పదవి—దాంతోపాటు కారూ యిచ్చారు. ఆ కారుకి సరిపడ్డ నిండైన విగ్రహం. "ఈ మొక్క ఇంకా పీకలా? దీనికేదో పురుగుపుట్టింది. మీ చెల్లెలి మొగుడిలో కుళ్ళు దీనికీ పట్టుకుంది."

ఇట్లా చంద్రకాంతంపై భర్త ద్వేషం ప్రకటించడం ఆమెకి మొదటిమాటుగాదు. అతనితో ఎప్పుడో పెళ్ళిలో తప్ప, బసవయ్యకి పరిచయం కూడా లేదు. లేమివల్ల జనించిన అసూయ బురదలా ఎక్కడ పడితే అక్కడే వుంటుంది. భర్త ద్వేషానికి అసూయ కారణం అవడానికి అవకాశాలు లేవు. చంద్రకాంతం గొప్ప హోదాలో లేడు, అతనికసలు ఉద్యోగమే లేదు, అతనంత ఆస్తిపరుడూ కాడు, గొప్ప పండితుడూ కాడు—వొందలమంది మాదిరి అతనూ వో గ్రాడ్యుయేటు, కాంగ్రెసులో పావలా మెంబరుగూడ కాడు. మరెందుకు ద్వేషం? భర్త మనసు కాంతానికి అర్థం కాలేదు.

"ఎప్పుడూ చెల్లెలి మొగుడేనా? మీకు తోడల్లుడన్న విషయం మరిచిపోకండి. పాపం, అతనేం చేశాడు? వాళ్ళ వూర్నించి ఎవరో వొస్తే ఈ పూలమొక్కని మా చెల్లెలితో చెప్పి పంపించాడు." అంది సమర్థిస్తూ. కాంతం బ్రహ్మచారి గుండెలో తుఫాను లేవగొట్టేటంతటి చక్కంది కాదు గాని, మాట్లాడేటప్పుడు ఆకర్షణీయంగా వుంటుంది. ఛాయ నలుపే—పూర్ణిమనాటి మెత్తటి మెరిసిపోయ్యే నలుపు. మాటలతో ప్రకటించలేని

భావాలను పెద్ద కళ్ళ కదలికలో చూపిస్తుంది. 'ప', 'వ', "ఎం" మొదలైన గొంతు ముందుభాగంలోంచి వొచ్చే అక్షరాలను ఉచ్చరించినపుడు పెదవులు కొత్తపొందికని తెచ్చుకుంటాయి. మాట్లాడినప్పుడే ముక్కుపక్కని గీత బుగ్గని కెరటంలా లేవదీసి తెరచాప చుక్కానిలాగ పెదవులకీ, బుగ్గకీ లయ కల్పుతుంది! మొహంలోని అమాయకత్వానికి నాజూకైన బట్ట, వేషధారణ కొంత కుటిలత్వం కల్పిస్తాయి. 'ప్రీమియమ్‌లు' 'బోనసులు' 'డివిడెండ్లు' ఈ లోకంలోంచి భర్తని విముక్తి చేసే శక్తి గులాబిమొక్కకి ఉందని ఆమెకి తెలుసు. అదీ కొంత మెరిగే.

"తోడల్లుడని చెప్పుకోవడం నాకు సిగ్గుగా ఉంది. ఏదేనా ఉద్యోగంలో ప్రవేశించరాదూ?"

" 'లా' కెడతాడట. ఏదీ—మొన్ననేగా బి.ఎ. పూర్తిచేసింది? అందరికీ పుట్టగానే ఉద్యోగాలొస్తాయా?"

" 'లా' కాదు. బల్ల. నా ఆఫీసులో గుమాస్తాపనికోసం లక్షమంది గ్రాడ్యుయేట్లు సిద్ధంగా ఉన్నారు. వీళ్ళంతా దేశానికి బరువుచేటు."

"అతని ఉద్యోగం సంగతి మనకెందుకు లెద్దురూ? వాళ్ళ తంటాలు వాళ్ళు పడతారు." అంది కాంతం. చంద్రకాంతాన్ని గురించి భర్త మాట్లాడ్డం తనకి కొంత సంతోషం యివ్వకపోలేదు. ఇన్‌స్యూరెన్సు డబ్బా మోతకంటె బోలెడు నయం. ఉద్యోగంలోపడ్డ తర్వాత మొగాడికి ఆ ఉద్యోగం గొడవే చంద్రకాంతంలాంటి నిరుద్యోగికి ప్రవర్తనా స్వేచ్ఛ, మానసిక వైశాల్యం ఉంటాయి.

"మనకెందుకేమిటి— మనకే. ఫలానా ఆయన తోడల్లుడు సందులమ్మట తిరుగుతున్నాడంటే, ఎవకే నామర్దా, ఊరకే పగలంతా ఊరమ్మటా, రాత్రంతా సినిమాల చుట్టూ తిరిగి, ఉన్న రెండెకరాలూ కాస్త సిగరెట్ల ద్వారా ఊదెయ్యడం బదులు నన్నడిగితే ఏదో తంటాలుపడి 'ఖాళీ' చెయ్యిస్తాను—నా ఆఫీసులో గుమాస్తాగా చేరటం మంచిదంటాను."

"ఇప్పుడు మిమ్మల్ని ఎవరూ అడగలేదు. వెళ్ళండి, ఎవరో వచ్చినట్లున్నారు"—అంతటి మనిషినీ తన గుప్పెట్లో ఉంచుకొని, గాలిలో పూదెయ్యగలనని కాంతానికి తెలుసు. ఆ నమ్మకం ఆమెలోని ఆకస్మిక చైతన్యానికి, మార్పులకి కారణం.

భర్త బైటికెళ్ళేక కారు చప్పుడయింది. కాంతమ్మ లోపలకొచ్చి హార్టీకల్చర్ పుస్తకం బీరువామీద గిరవాటేసి, చెల్లెలి పెళ్ళి ఫోటో ముందు పెట్టుకొని కూచుంది. అందులో భర్తలేడు. ఆ కారణంచేతనే దాన్ని చూడ డానికి ఇష్టపడొచ్చు. అల్లా అనిపించినందుకు నీరసంగా నవ్వుకొంది. ఈ చంద్రకాంతంలో భర్త ద్వేషించేటంతటి విశేషం ఏముందో తెలుసుకోవా లనుకొంది. పెళ్ళినాడే అతన్ని గురించి అంతా చిత్రంగా చెప్పుకొన్నారు. తనూ ఎన్నో వింది, చెల్లెలికి ఏమీ తెలియదు, అమాయకురాలు. అడిగితే ఏమీ తెలియదంటుంది. ఈ గాథల పుట్టుపూర్వోత్తరాలు భావికాలంలో మరుగుపడ్డాయి. వాటిని తవ్వి చూసేందుకు ఎవ్వరూ—భర్తకూడ—సాహసించలేదు. ఈ గాథల సారాంశం యేమిటి? అతను తుంటరి; చెడ్డ వాడు; స్త్రీ లోలుడు; నైతిక నియమాలులేని; సంఘ కట్టుబాట్లు, బాధ్యత మొదలే లేవు; రోగాలపుట్ట, మహాపాపి. వీటికి తార్కాణం అతను నిరుద్యోగి కావడమే. ఇవేమీ ఆమె అతనిలో చూడలేదు. ఆరోగ్యం అంతా అతని మొహంలో వెలుగులోనే వుంది. అతనిముందు నిలబడ్డ కాసేపూ వాతావరణం చీకటై, మైమరుస్తారు. బుర్ర పనిచెయ్యదు. అత నితో చెప్పేటందుకు మాటలు కన్పించవు. కుట్ర, కల్మషం, నీతి, సంఘం, మతం—అన్నీ వాటి నిరంతరయుద్ధాలని ముగించి, శాంతికోసం తడుము లాడి, అతని నేత్రాలలో ఐక్యం అవుతాయి. అతను మితభాషి. గుర్రం పిల్లలోని శక్తి చాంచల్యం, మూగబలం—అన్నీ అతనిలో చూడగలిగింది. ఏవో పుస్తకాలు చదువుకునేవాడు, ఏవో బొమ్మలు గీసుకొనేవాడు, సైకిలు మీద వెళ్ళి రాత్రి పదింటికొచ్చేవాడు—అత్తారింట్లో దరఖాస్తు పెట్టమంటే,

వవ్వి సరే అనేవాడుకాని, పెట్టేవాడు కాడు. తనకి తెలియకుండా అతన్ని ఆదర్శపురుషుడుగా ఎంచుకొంది కాంతం. వెనక, ఆమె చెల్లెలు ఏదో బొమ్మ తీసుకొచ్చి "బాగుందా, మా ఆయన వ్రాశాడు" అంది ఆ బొమ్మ తనదేనని తెలుసుకుంది, నమ్మింది. "ఎవరే ఈ బొమ్మ ?" "నాదే" అంది చెల్లెలు. పిచ్చిది. వెర్రిబాగుల్ది. ఎప్పుడో, యెక్కడో తనకీ అతనికీ మూగ బాంధవ్యం కుదిరి ఉంటుంది. అతన్ని అర్థం చేసుకుంది. అర్థం చేసుకొన్న వాళ్ళే అనుభవించడానికి అర్హులు.

భర్త అతన్ని గురించి చూసిన అసూయలోనూ, ద్వేషంలోనూ, హేళనభావం, తాత్కాలిక హాస్యం పైకి ఉన్నా, వాటి వెనుక నిజమైన ఉద్రేకం, 'కసి' ఉంది. దానికి కారణం ఏమిటి ? ఈ ఆలోచన్లు ఆమెను బాధిస్తున్నా ఆ బాధలో ఆనందం కూడా ఉంది. కాని దానికి ఆకారం లేదు, పరిపూర్ణత లేదు. ఎవళ్ళకీ చెప్పుకోడానికీ లేదు. అవి ఏకాంతాన్ని కోరతాయి. రహస్యాన్ని కాపాడతాయి. ఎంతకాలం ఈ చీకటి, రహస్యం? కాపాడతాయి. ఎంత కాలం ఈ చీకటి, రహస్యం ? ఆ మొహం ఆమెని పదేపదే కలవరపెట్టడానికి కారణం ఆమె దాని నిజాన్ని గురించి నిర్ధారణకు రాకపోవడం. ఏదో ఓ నిమిషం అనుకోవడం, దాన్ని తోసెయ్యడం. బలవంతంగా మరిచిపోవడం, అది మళ్ళా గంటలోనే ఒత్తిడి కల్గించడం సగం సగం సాగించినా ఆలోచనా, నిర్ధారణకుగాని కార్యం - యివి మనుష్యులని పీడించుకుతింటాయి. ఇందులోనించి బయటపడాలంటే బాధించే విషయాన్ని పూర్తిగా వొకసారి బ్రద్దలుకొట్టడం ఒకటే సాధనం. ఆ ఫోటోలోని మొహాన్ని బాగా పరీక్షించింది. దానిలోని లోపాలు, చెడ్డ లక్షణాలు ఏరి వల్లెవేస్తే అతని ప్రతిమ వొత్తిడి కలిగించదు. గడ్డం బాగా లేదు. బుజాలు బాగాలేవు. చెవులేం బాగున్నాయి ? మీసాలు తీసేసి—ఆడ దానిలాగ—అసలు బాగాలేడు. ఇదీ నిజం. దీన్నే గుండెకు నొక్కి,

నిబ్బరం చేసుకోవాలి. కాంతం నిట్టూర్పు విడిచింది—ఎడారిలాగైంది మనసు. ఫోటో గోడకి తగిల్చి, గూట్లోనుంచి హక్స్లి రాసిన "వాడిన కొమ్మలు" అన్న నవల తీసింది. మళ్ళా కొమ్మలు, వాడిపోవడం....తన మీద కోపం వొచ్చింది. బయట సాయిబు 'గులాబిపువ్వులో' అని కేక వేస్తూ అమ్ముకుంటూ పోతున్నాడు. పుస్తకం గిరవాటెట్టి తలుపుతీసి, మళ్ళా చప్పుడయ్యేటట్లు మూసింది. మళ్ళా ఆమె మనస్సు ప్రాచీనశక్తుల వైషమ్యాలకి నిలయం ఐపోయింది.

*　　*　　*

చంద్రకాంతం భార్యని ఆస్పత్రిలో పరీక్ష చేయించడం కోసం విశాఖపట్నం రావలసి వొచ్చింది. అక్కగారింట్లో దిగుదామని భార్య అతన్ని చంపుకుతింది. సంఘంలో తనకి స్థానం స్థిరపడేంతవరకూ బంధువులూ, మిత్రులూ లేరని అతనెంత చెప్పినా ఆమె వినిపించుకోలేదు. పైగా, ఆ ఊరొస్తున్నారని తెలియగానే బసవయ్య తప్పకుండా వాళ్ళింట్లోనే దిగాలని ఉత్తరం వ్రాసి, వొచ్చే సమయం తెలుసుకొని స్టేషనుకి కారుకూడ పంపించాడు.

భార్యని ఆస్పత్రిలో చేర్పించిన తర్వాత అతను రోజంతా అక్కడే గడిపేవాడు. డాక్టర్లు రోజుకు 4 గంటలు మాత్రం భార్య దగ్గర ఉండేందుకు వొప్పుకొన్నా, ఎల్లాగో అక్కడే గడిపేసి, సాయంత్రం బీచివొడ్డున తిరిగి, క్లబ్బులో పేకాడి, రాత్రి పదిగంటలకు ఇంటికి చేరుకునేవాడు. అతనికి మేడమీద మూలగది ఇచ్చారు భోజనాల దగ్గిర మాత్రం అందరూ ఆస్పత్రి సంగతులు మాట్లాడుకొనేవారు. భోజనం కాగానే బసవయ్య కారు మీద వెళ్ళిపోతూ, చంద్రకాంతాన్ని ఆస్పత్రి దగ్గర దించేవాడు. ఇట్లా అయిదురోజులు గడిచాయి.

కాఫీ తీసుకొని మేడమీద గదిలోకొచ్చింది కాంతం. చంద్రకాంతం మంచంమీదనుంచి లేచి తటాలున కుర్చీలో కూర్చొన్నాడు. తెల్లటి

పైజామా, కంటిమెడచొక్కా, పెద్దతువ్వాలా, చిందరవొందరజుట్టూ— అప్పుడే కమ్యూనిష్టుల సమావేశం నుంచి వొచ్చినవాడిలా ఉన్నాడు.

"నాక్కూడా లేవాలా కాంతం?" అంటూ కాఫీ కప్పు బల్లమీద పెట్టింది. అతనేమీ మాట్లాడలేదు. సిగరెట్ ఆర్పేందుకు "ఆష్ట్రే" కనిపించక అటూ ఇటూ చూస్తున్నాడు. కాంతం తలవొంచింది. గుమ్మం లోంచి గిరవాటెట్టాడు.

"కాఫీకిముందే కాల్చాలా ఆ వెధవ సిగరెట్టు!"

అతని పెదవులకేసి చూసింది, సిగరెట్టు కాల్చకుండా ఉంటే అవి నిజంగా గులాబిరేకుల్లా ఉండుననుకొంది.

"సిగరెట్టు నా పాలిట దైవం. అది లేకపోతే నాగరిక ప్రపంచంలో క్షణం బ్రతకలేం—"

"ఎందువల్ల?"

"పొగ, దుమ్ము, క్లోరోఫారం, తారువాసన—నేటి లోకంవేగంతో సమంగా వెళ్ళలేక క్రుంగిపోతున్న నరాలకి జీవంపోసే నిప్పుకణం."

"సరే—ఇవన్నీ నీకొక్కడికేనా ఏమిటి? మావారు కాల్చరేం?"

కాఫీ చప్పరిస్తూ ఆమెకేసి కోలగా చూశాడు. "మీ ఆయన మహానుభావుడు. మానవీనత్వం అనే జబ్బు తగల్లేదింకా. అతనికి సమస్యలు లేవు. సందేహాలు లేవు. నోరులేని బాధలూ లేవు, సంసారం హోదా, సంఘంలో స్థానం, మంచి పెళ్ళాం, కారు, ముఖ్యంగా డబ్బూ - అన్నీ ఉన్నాయి. అవి నాకు లేవు గాబట్టి, సిగరెట్టుతో తృప్తిపడతా."

కొంతాని కిట్లాంటి మాటలు విని చాల కాలమైంది. ఎప్పుడో కాలేజీలో ఉపన్యాసకుడి ద్వారా వింది. 'మంచి పెళ్ళాం' అనడంలో తను పెళ్ళాంగా మంచిదో, వ్యక్తిగా కోరదగిందో అతని తాత్పర్యం బోధపడ లేదు ఆమెకి.

"మా చెల్లెలు మంచి పెళ్ళాం కాదూ?"

"మొగుడు మంచివాడైతేనే పెళ్ళాం మంచితనం లెక్కలోనికొస్తుంది."

క్షవరం దుకాణం చాపమీద పరిచాడు.

"మానవత్వాని కివన్నీ ఉపకారాలు."—కాంతం వెళ్ళి గ్లాసుతో నీళ్ళు తీసుకొచ్చింది.

"మీకెందుకీ శ్రమ? బంట్రోతు తెచ్చునుగా?"

"చంద్రం! నన్ను మీరనడం దేనికి?"

"ఒదినగారు—అందులో చదువుకొన్నవారు."

"చాల్లే—నీదంతా చిత్రం. అయితే నీ నవీనత్వంలోకి నేనూ వొస్తానా?"

"మీరట్లా అడిగితే చెప్పలేను. నవీనత్వానికి లక్షణాలు చెపుతాను. అందులో ఉన్నారో, లేరో మీరే చూసుకోండి. మొదటిది - ఫలానా పనీ అని ఉండగూడదు. ఏ వొక్కదాంట్లోనూ సంపూర్ణమైన పాండిత్యం ఉండగూడదు. మతం, దైవభక్తి అసలు పనికిరావు. సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు, పెద్దలు, ఆధ్యాత్మిక పిచ్చి—వీళ్ళు మాకు శత్రువులు. చరిత్రని చింపిపారేశాము. పొందిన వొస్తువుతో తృప్తిపడగూడదు, అనుభవించగూడదు. మార్పు మా మతం. ఈనాడున్న ఆదర్శాలు రేపుండవు. జీవితపు విలువలు లేవు. ఏదో ఆశిస్తాం—అదేమిటో నొక్కిచెప్పలేం. ఏవో బాధపడతాం, అదెవ్వరికీ అర్థం గాకూడదు. తొందర, తమాషా, తారుమారు, తాత్కాలిక తన్మయత...."

కాంతం ఆవలించింది. నవ్వింది. ఇది సిద్ధం చేసిన ఉపన్యాసంలా ఉందిగాని, సహజమైన వాక్కా! అతని తెలివిని, చమత్కారాన్ని తను ప్రదర్శించాలని యత్నిస్తున్నాడా? అట్లా యత్నించడంలో ఉద్దేశ్యం? ఏదో ఆమెలో కొత్త ఆశ ఉద్భవించింది. ఈ ఆశాభవనానికి పునాదుల నిర్మాణం ప్రారంభించాలి. ఏం చెయ్యాలో ఆలోచించడానికి దిగి వెళ్ళి

పోయింది. అతను భోజనం కాగానే వెళ్ళిపోయి, మళ్ళీ రాత్రి ఖర్త వొచ్చింతర్వాత కాని రాలేదు.

*　　*　　*

మొర్నాడు ఉదయానే లేచి బసవయ్య రాత్రికి రానని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. కాంతం, ఏడింటికి కాఫీ కప్పుతో మేడమీద గదికి వెళ్ళింది. అప్పుడే స్నానం చేసిన తడి ఆ తెల్ల సిల్కుచీరలోంచి చల్లదనాన్ని వెదజల్లుతోంది. సూర్యకాంతి మధ్య పాపిడిగుండా నుదుటిమీద గీతలా పడింది. ఆకలి, సంతృప్తి—రెండూ ఆమె బాల్యపు సౌందర్యం మొయ్య లేని శక్తితో కళ్ళద్వారా కలత కనపరుస్తున్నాయి. ముడుచుకొన్న పెదవుల మరుగులో సంకల్పం వుంది.

"ఎప్పుడు తీసుకొస్తావు మా చెల్లెలిని ?"

"రేపే—ఏమీ భయపడవలసిన జబ్బు కాదన్నారు డాక్టర్లు."

"నువ్వింకా లేవలేదేం."

అతను మంచం మీదే వోరగా కూర్చొని దిండ్లమీద మోచెయ్యి ఆనించాడు. నిద్రలేక బరువెక్కిన కళ్ళు, యాత్ర సాగించి, మోసపోయి, విరామం పొందిన మొహవర్చస్సు—అతను వ్యాధిగ్రస్తుడు.

"నా కివాళ వొంట్లో ఏమీ బాగలేదు."

"అయ్యో, పాపం! హాస్పిటల్ నే వెళ్ళి చూసొస్తాలే....ఏం తలనొప్పా ?" దగ్గరగా వొచ్చింది. మంచం బద్దీమీద ఆనింది.

"ఫలానా అని చెప్పలేను. మగతగా వుంది - తిండి మాత్రే అదే పోతుంది లెండి."

కాసేపు నిశ్శబ్దం."

"ఆ కుర్చీమీద కూర్చోండి. మీరల్లా నిలబడ్డం నా కిష్టంలేదు" అన్నాడు నీరసంగా. కూర్చుంది. పాదాల పైకి లేచిన చీర కుచ్చెళ్ళను కిందకు లాగింది. చెంపమీద చెయ్యేసుకొని అతని కళ్ళలోకి దీర్ఘంగా చూసింది. అదరిపాటుతో అతను దృష్టిని మరల్చుకొన్నాడు.

"ఐతే చంద్రం....మా చెల్లెలు వొక బొమ్మ చూపించింది అదీ నాదే....నేను వెయ్యదగ్గ—అబ్బ! ఎల్లా అనాలో రావడంలేదు-వేసేటం దుకు కాదు—వేసేటంతటి—బాగా ఉన్నానా? సిగ్గుతో కనురెప్పలు వాల్చింది. అతను నవ్వాడు.

"అదా—అది మీదికాదు. మీ చెల్లెల్ది వేద్దామనుకొంటే అట్లా తయా రైంది."

"నువ్వు ఏ ఉద్దేశ్యంతో వేస్తే అల్లా తయారైందరో"

"చెప్పాగా నా కుద్దేశాలూ, అభిప్రాయాలూ, లేవని."

"కాదు, నాదే వేద్దామని సంకల్పించావు."

"కావొచ్చు. నాకు తెలీకుండా నా అంతరంగికం అనేక పన్లు చెయ్యి స్తుంది. వాటిలో ఇదీ వొకటి కావొచ్చు."

"నీ అంతరంగికంలో అప్పుడు నే వుండి వుండొచ్చు."

"సుప్రసిద్ధ మానసిక శాస్త్రవేత్త ఫ్రాయిడ్‌గారి శిష్యురాలిలా వున్నాడు."

"నాకు గులాబిమొక్కను పంపించావు. ఈ రెండు కూడితే ఏం తేల్తొంది?" అని ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది.

"విషమ పరీక్ష. డాక్టర్ వాట్‌సన్‌గారి నీడ గాలి....బొమ్మ నా సృష్టి. గులాబి ప్రకృతి సృష్టి."

"ఈ రెండూ నన్ను గురించి....నాచే ఆకర్షించబడ్డ సృష్టి...."

అతను పక్కకు తిరిగి సిగరెట్టు ముట్టించాడు. ఇదంతా నిజమై వుండవొచ్చునన్నట్లుగా తెల్లబొయ్యాడు. నీరసంతో మూలుగుతూ దిండు మీద తల ఆనించాడు.

"చంద్రం, నాకెందుకో తెలుసా ఇంత దిగులు? నువ్విచ్చిన గులాబిమొక్క వాడిపోతోంది. అది యెదగడం లేదు. మొగ్గ వెయ్యడం లేదు—దానికేసి చూస్తే నువ్వే జ్ఞాపకానికొస్తావు. నీ పూర్వపు చరిత్ర వాడి

పోయినట్లుగా—ఎంతోమంది నీకు నీళ్ళు పోశారు, దువ్వారు, లాగారు—లాలించారు....వాడిపొయ్యావు....నాకు దాన్నీ, నిన్నూ బతికించాలని...."

అతను భయంతో కళ్ళు పెద్దవి చేశాడు. ఆమె లేచి అతని దగ్గరగా వెళ్ళి నుదుటిమీద చెయ్యేసింది. కాలిపోతూంది. నిమిరింది.

"ఆ మొక్క ఎందుకు పుష్పించదో చెప్పవూ?"

"కొన్ని కొన్ని గులాబీలు నీళ్ళతో పుయ్యవు....దాన్ని రక్తంతో పెంచాలి" ఆమె వేళ్ళు అతని జుట్టులో దాచుకొంది. అతను వాటిని తొలగించాడు.

"మీరిట్లా చేస్తే మీ నౌకరీ పోతుంది...."

"నాకేం నౌకరీ?"

"భార్యగా వుండడం. హిందూ లా ప్రకారం వొకసారి స్త్రీని ఉద్యోగంలోంచి తొలగించిన తర్వాత మళ్ళా ఎవ్వడూ కుదుర్చుకోడానికి వీల్లేదు, ఆ మొదటి యజమాని బ్రతికి ఉన్నంతవరకూ."

"నౌకరీ పొట్ట కోసం. కాని హృదయం ఆత్మ."

"అవి మాకు లేవు. బిహేవియరిష్టు వాట్ సన్ దొరగార్ని అడగండి. శరీరం ప్రమాదంనుంచి కాపాడుకునేందుకు వాటిని కల్పించుకొంది."

"నాకుంది."

"అది వున్నవాడినే చూసుకోండి. మీ భర్తగారికి చాలా విశాలమైన హృదయం ఉండి ఉంటుంది—శరీరంలాగే."

కాంతానికి కోపం వొచ్చింది. భర్తంటే ఇతనికి అసూయ, ద్వేషం. పురుషులందరూ అంతే. ఎందుకో. కాని ఆ అసూయకు కారణం తను గాదు.

"కాదు చంద్రం—నీకు హృదయం వుందనుకొన్నాను. నిన్ను నేను అర్థం చేసుకొన్నాను."

"అది భ్రమ. అర్థం చేసుకొనేందుకు నాలో ఏమన్నా మహత్తర

రహస్యం వుంటేగా. మాకు హృదయాలు లేవు—బుర్రలున్నాయి. శరీరాలున్నాయి. బుద్ధి వుంది. జ్ఞానం లేదు. పావలావ్ (Pavlov) ని అడిగితే అది లేదంటాడు. మేం అంతర్జాతీయ అజ్ఞాతవాసులం: రాజకీయ జంతువులం: ఆర్థిక పశువులం. సారస్వత చిలకలం; చారిత్రాత్మక గబ్బిలాలం; మరమనుషులం. నేను పెట్రోలు వాసన, సిగరెట్ పొగ: ఫ్యాక్టరీరొద, ఐడోఫారం కంపు—నీ యిష్టం, మానవుణ్ణి మాత్రం కాను."

ఇదంతా ప్రగల్భంగా. వంచింపుగా తోచింది ఆమెకు. మరో రాయి విసిరింది. "ఇవన్నీ నువ్వు కావొచ్చు. మరి నేను....నా ప్రేమ...."

"అవి భాషకి సంబంధించిన సమస్యలు. రిచ్చర్డ్సు (Richards), ఆగ్డన్ (Ogdon) దొరగార్ల నడగాలి. ఆ మాటలో ఎంత విలువ వుందో, ఎంత పరిణామం వుందో నాకు తెలియదు...."

"నా సౌందర్యం."

అతను లేచి కూర్చొని ఆమెకేసి తీవ్రంగా చూశాడు. "మేం సౌందర్యానికి చలించం. దీన్ని పూర్వీకులు వర్ణించి వర్ణించి దుంప దెంచారు. నిజంగా చూసేప్పటికి దాన్లో కొత్తదనం పోయింది. నేను ప్రేమించడం మరిచిపోయి చాల కాలయింది. హెలెన్, అనార్కలి, క్లియోపాత్రా, శకుంతలా, గార్బోలాయ్—వీళ్ళే మా కలలని బాధిస్తారు...."

కాంతానికి కోపం మరింత ఎక్కువైంది. ఇవన్నీ నిజంగా అన్నవో, పరిహాసానికో తన కర్థం కాలేదు. ఈ పిచ్చ ధోరణినిబట్టే, అంతా యితన్ని గురించి అట్లా అనుకుంటా రనుకుంది. అతనితో వాదించింది, బ్రతిమిలాడింది. జరిగిపోయిన సంగతులు తవ్వింది. అతను కత్తి మీద హాయిగా నడవసాగాడు. ఉడుకులోన్ సీసాకోసం కిందకెళ్ళింది. తెచ్చి గుడ్డమీద పోసి నుదుటిమీద వుంచింది.

"నన్ను మీరిట్లా తాకడం దారుణం. అందులో బాధలున్నాయి."

"నీ కిట్లాంటి అనుభవం లేనట్టు మహా!"

"లేక కాదు, అవి వేరు. అవి మూణ్ణాళ్ళ ముచ్చట కాదు. పిల్లలు లేని స్త్రీ నాతో కాలక్షేపం చెయ్యడంకాదు. సంస్థల్ని వెక్కిరించడం కాదు. మా పిచ్చిలోగూడ కొంత తర్కం, మార్గం లేకపోలేదు. మీ విషయం వేరు. ఇదొక మంట—జ్వాల. వేళ్ళు పెడితే మండి భస్మమైపోతాను. పాపానికి వేతనం మృత్యువు. నాకు కొంతకాలం బ్రతికి సూర్యోదయాన్ని చూస్తూ ప్రేమతో వాటికిపోవాలనుంది."

పక్కకి తిరిగి మూలగడం మొదలెట్టాడు. చారు కాచి తీసుకొస్తా నని వెళ్ళిపోయింది కాంతం.

* * *

మధ్యాహ్నం 3 గంటలైంది. ఓవల్టీన్ పట్టుకొని కాంతం మేడ మీద కొచ్చింది. అతను నిద్రబోతున్నాడు. కళ్ళకింద తడి కనిపించింది. ఉడుకులోన్‌దో—అనురాగానిదో తెలియదు. హెలెన్, క్లియోపాత్రా, శకుంతలా ఆమెను పీడించుకుతిన్నారు. ఏదో చెయ్యమని పురికొల్పారు. నిద్రలో వున్న శరీరానికీ, బుర్రకీ మహత్తరమైన యెడబాటు. గాలి లేని ప్రకృతిమాదిరి నిశ్చల సౌందర్యాన్ని ప్రకటించుకొంటుంది. యుగాలనాటి కొండశిఖరాలు, సెలయేళ్ళు, భూమిలో మరుగుపడ్డ మానవుడి యెముకలు, వేళ్ళు పాతుకుని పుష్పించలేని గులాబిమొక్క — కాంతాన్ని ఐక్యతకి రగిల్చాయి. సంసారసంస్థ నోడిచ్యాన్ని నిలబెట్టిన తెర చిరిగింది. ఆమె భార్య కాదు; వొదిన గాదు; అనంత వ్యక్తిత్వంతో మండిపోతున్న వరాల కుప్ప; అమరతకోసం అంత రాయాలని మంటగలిగిన సృష్టి కర్త. అధరాలని అతని బుగ్గకి తగిల్చింది. రెప్పలు పైకి కదిలాయి. పక్కనుంచి మసక ప్రవాహంలా జారింది; ఇంద్రియాలలో రక్తం పిచ్చిగా తిరుగాడు తోంది.

కథా నిలయం
4542
శ్రీకాకుళం

"ఛీ, ఛీ సిగరెట్టు కంపు...." అతని నోరు కప్పింది. పెనుగులాడాడు.

"కాంతం! మాకు అమరతనిచ్చేది ఉడుకులోన్‌గాని అధరాలుకావు, అది లేకపోతే యీ పాపపు పెదాల వాసనలో పెట్రోలు, తారువేగం, గొడవ, హోరు, రొద, టి. వి. దుమ్ము—వొక్కక్షణం వుండలేను."

కాంతం శరీరంలోని మూలలు, వొంకర్లు, కోణాలు—అన్నీ ముక్కలై, యీడిగిల పడిపోయాయి. తను ఏదో ప్రాచీన ప్రపంచంలోకి వెళ్ళింది—అక్కడినుంచి యీ దౌర్భాగ్యుడు కిందకు గెంటాడు. అతన్ని మంటలో పడేసి చర్మం వొలవాలనిపించింది; కోసి రక్తం తీసి గులాబి మొక్కకి పొయ్యాలని వుంది—("కొన్ని గులాబీలకు రక్తం పోస్తేకాని పుష్పించవు") పెనుగులాటలో ఓవల్టీన్‌కప్పు కిందపడి పగిలింది.

"అయ్యో—సాయంత్రం బజార్లో మరోటి కొంటాలెండి—మీ వారితో చెప్పొద్దు."

కాంతం కసితో చూసింది అతన్ని—అశాభవనం గాజు కప్పులా కూలి ముక్కలైంది.

"మీ చెల్లెల్ని ఇవాళ తీసుకెళ్ళొచ్చునన్నారు. కారు సిద్ధంగా వుంటే యిప్పుడే వెళ్ళివస్తా" అన్నాడు.

కాంతం చరచరా మెట్లుదిగి వెళ్ళింది. బైటకొచ్చింది. కారు డ్రైవరు ఎనమండుగురు పిల్లల్ని పోగుచేసి, 'చడుగుడి' ఆడిస్తున్నాడు. కారు సిద్ధం చెయ్యమని చెప్పింది. మరో కప్పుతో మళ్ళీ పైకెళ్ళింది.

"ఏదో చప్పుడైందే?" అన్నాడు చంద్రకాంతం.

"నా చేతుల్లోనే అద్దం పడి పగిలింది." తను అద్దంలో మొహం చూసుకొన్న విషయం చెప్పినందుకు పెదవి కొరుక్కుంది. "ఫరవాలేదు, మావారి డబ్బంతా యింట్లో కప్పులకీ, అద్దాలకీ అవుతుంది.

"చాలామంది మొగాళ్ళ కంతేలెండి. కోతిని పెంచుకొనే వాడు అదీ పగలగొట్టే అద్దాలకేనా ఖర్చు పెట్టొద్దా—అని వొకాయన అన్నాడు."

ఈ వాక్యం వినిపించుకోకుండానే దిగి వెళ్ళిపోయింది కాంతం. హాస్పిటల్‌కి తనూ సిద్ధమైంది. కార్లో వెళ్ళారు. చంద్రకాంతం భార్యని కార్లో ఎక్కించుకొని సముద్రపు వొడ్డునే వొస్తుంటే బసవయ్య కని పించాడు. అతనూ కార్లో ఎక్కాడు. ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు. బసవయ్య మాత్రం కార్ల ఇన్‌స్యూరెన్సుని గురించి డ్రైవర్‌తో గుక్కతిప్పుకో కుండా లెక్చరిచ్చాడు.

"ఇదుగో—రేపు సముద్రస్నానం చేస్తామా, చాల కాలమైంది చేసి ?" అని అన్నాడు బసవయ్య.

"అమ్మో, నాకు భయం" అంది మరదలు.

"మీరొద్దు. మేం మొగాళ్ళం వెళ్తాం" ఎవళ్ళూ సమాధానం చెప్ప లేదు. రాత్రి చాలాసేపు మాట్లాడింది సూర్యకాంతం భర్తతో.

* * *

మొన్నాడు ఉదయం 6 గంటలకు నలుగురూ కారు మీద సముద్రపు టొడ్డుకు వెళ్ళారు. కారు దిగి దూరంగా యిసకలో ఫర్లాంగు దూరం నడిచి, చాప పరిచారు. తువ్వాళ్ళు, రెండు గొడుగులు తీసుకొచ్చి డ్రైవరు కారు దగ్గర కెళ్ళిపోయాడు ఎర్రటిముద్ద నీటి అంచుమీద లేచింది. మంచు నుండి విముక్తి పొందడానికి యిసుక కణాలు కాంతితో విప్పారుకొన్నాయి. ప్రకృతి తన అలంకారాన్ని అలజడిలోనూ, పక్షులు పిచ్చిపాటలతోనూ ప్రమోగించుకొంటోంది.

బసవయ్య, చంద్రకాంతం నీళ్ళదగ్గరికి నడిచి పొయ్యారు. కాంతం, చెల్లెలూ ఇసకలో దూదుంపుల్ల ఆడుకొంటున్నారు.

"నాకీత రాదు, నీ కొచ్చునా ?" అని అడిగాడు బసవయ్య.

"సముద్రంలో ఈతేం ప్రయోజనం ? ఐనా నా జీవితానికి విలువ లేదు. భీమా కూడా చెయ్యించలేదు."

బసవయ్య బిగ్గరగా నవ్వి చొక్కా తీసి నీళ్ళలోకి నడిచాడు. పది హేను గజాలు వెళ్ళి మూడుసార్లు మునిగాడు.

"లోతులేదే—రా, ఫరవాలేదు." చంద్రకాంతం దగ్గరగా వెళ్ళాడు. బసవయ్యని చిన్న కెరటాలు కదల్చలేవు. చంద్రం కాళ్ళకి ఇసుక తగలడం లేదు. నీళ్ళలోకి చూస్తుంటే చిత్రమైన అనుభవం కలుగుతుంది. మంచు కరిగి కొండ శిఖరం విరిగిపడ్డట్టూ, పాదాలకింద భూమి ఎక్కడికో తీసు కెడుతున్నట్టూ, లోకం గిరగిర తిరుగుతూ శూన్యత్వంలోకి గిరవాటెట్టి నట్టూ భయమేస్తుంది. మానవుడి అల్పత్వం, అనావశ్యకత—అన్నీ తెలుస్తాయి సముద్రంలో మునిగినవాడికి.

పెద్దకెరటం, చిన్నవాటిని నురుగుతో సహా లొంగతీసుకొని ఇసుక గుహలను పెల్లగించి, వొడ్డున బ్రద్దలై, కిరీటం లాంటి నురుగుని చీర మాదిరి ఆరేసింది కాని బసవయ్యని అంగుళం కదపలేదు. కాని అతనికి లోపలికి జారుతున్నట్లు 'అనుమానం తట్టింది. ఒడ్డివెంపు నడిచాడు. శక్తిని పోగొట్టుకొన్న పెద్ద కెరటం ఇసుకతో దొర్లుకుంటూ అతన్ని పది గజాలు తీసుకెళ్ళింది. ఇంకా నడిచాడు.

"ఇక్కడ గూడ భూమి తగుల్తోంది—" అన్నాడు చంద్రకాంతం నురుగులా తేలిపోతూ.

కెరటాలు అల్పగంతలు; నాట్యం మానుకుని, పెద్ద పెద్ద నీటి ఆవరణాలను ఊరించుకొని, లోలోపల భయంకరంగా కదులుతున్నాయి. పాముపడగలా నాలుకలు జాపుకొంటూ క్రూరంగా బసవయ్య దృష్టిని తారు మారు చేస్తూ తీసుకుపోతున్నాయి. అతను ప్రపంచానికి దూరమైపోతు న్నాడు. నీళ్ళు తాగుతున్నాడు. చేతులను రెక్కలు విరిగిన పక్షిలా కొట్టు కొంటున్నాడు. ఒడ్డు కనిపించదు. మనుషులు కనిపించరు, ఆకాశం, సముద్రం అంతా ఒకటే—తన నిర్మూలానికి కలసి పెనుగులాడు తున్నాయి.

"చంద్రం....దా....దా....అందు—" ఏదో ధ్వనులు చేశాడు. బాధలో వున్నవాడి మూగభాష—జీవం నిశీథంలో శ్మశానవాటికలో అరచే

కడసారి అరుపు. చంద్రకాంతం వొచ్చి ఇతని దగ్గర పడ్డాడు. బసవయ్య జుట్టుని పళ్ళతో పట్టుకున్నాడు; చేతులతో అతని మెడ గట్టిగా బిగించి అతని కళేబరాన్ని మీదేసుకుని వెల్లకిలబడి వూపిరి బిగించి, గుప్పిళ్ళతో నీటికన్య స్థనాలపై కొడుతూంటే, ఒక పోకిరీ కెరటం విప్లవం చేసి బయట పడి, ఆ వ్యక్తులని వొడ్డుకేసి ఐదు గజాలు వూపి గిరవాటెట్టింది. భూమి తగిలింది ఒడ్డున పడ్డాడు బసవయ్య. అతని పొట్టమీద అడుగేసి తొక్కాడు చంద్రకాంతం, శరీరాన్ని మాలీసుచేశాడు.

సూర్యకాంతం దూరాన్నుంచి చూసి గబగబ నడిచి దక్కా వొచ్చింది.

"ఏమీలేదు—ఆయనకి అలుపొచ్చింది" అన్నాడు చంద్రకాంతం.

"అంతేకదా—ఏదో అని హడలిపోయాను."

అతను తన భర్తని యేమన్నా చేశాడేమోనని కాంతం భయ పడింది. అసూయతో బాధపడుతున్న పురుషుడు ఎంత ప్రమాదమైనా చేయగలడు. చంద్రకాంతం సముద్రంలో కొట్టుకొనిపోతే ఎంత బాగుం డును! ఏమిటి తనకీ ఆలోచనలు!

"చంద్రకాంతం లేకపోతే నాపని ఈ మాట హంశక్కే" అన్నాడు బసవయ్య ఆయాసంతో.

అంతా ఇంటికి చేరుకున్నారు. ఆ సాయంత్రం వెడతానని చంద్ర కాంతం భార్యని ప్రయాణం కట్టమన్నాడు. బసవయ్య బలవంతం మీద మొన్నాడు వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకున్నారు. రాత్రి భోజనానికి బసవయ్య కోసం కాచుకుంటూ చంద్రకాంతం హాల్లో కూర్చున్నాడు. అతని భార్య స్నానానికెళ్ళింది. తొట్టిస్నానం. గంటకిగాని రాదు. మల్లెపూలు, కొప్పులో సర్దుకుంటూ కాంతం దక్కావొచ్చింది.

"నువ్వు లేకపోతే మావారు కొట్టుకుపోదురటగా—"

"సరే, నే లేకపోతే ఆయన స్నానానికే వెళ్ళి వుండరు...."

"ఆ దయ నా మీదా, ఆయన మీదా?" అంటూ వీధి తలుపు మూసింది.

"నా కెవళ్ళమీదా దయాదాక్షిణ్యాలు లేవు. ఆయన బ్రతకడంవల్ల ఇన్స్యూరెన్స్ ప్రపంచానికేనా ఉపయోగం వుంది. నావల్ల ఏం ప్రయోజనం వుంది లోకానికి ?"

"నాకుంది."

"అది నీ స్వార్థం. పైగా ఆయన కొట్టుకుపొయ్యాడంటే ఏమౌతుందో తలుచుకొంటే భయమేస్తుంది. అంతేకాని నాకు త్యాగంలోనూ, పరోపకారంలోనూ నమ్మకం లేదు...."

కాంతంలో రేకెత్తిన ఆశాపుష్పం వాడింది.

"చంద్రం....నువ్వు కావాలి —ఒక్క నిమిషం నన్ను నీ చేతుల్లో పట్టుకోవూ."

"నువ్వు ఆటవొస్తువి కావు. స్త్రీవి. నాకుద్యోగం లేకపోవడంవల్ల కదా నాకీపని కల్పించావు. లేదు, ఒదినగారూ. నాకు ప్రేమించేటందుకు తీరుబడి లేదు. ఆ విలాసం మీబోంట్లకు. ఉద్యోగం, ధనం, సంసారం, సంఘంలో స్థానం, పిల్లా మేకా పోరూపొందూ లేక హాయిగా కావలసినంత విశ్రాంతి వున్న మీకు అది తగిన కాలక్షేపం. భారతదేశంలో తిండి లేదు. నాగరిక ప్రపంచంలో ప్రేమలేదు.అందుకనే నవయువకుడికి శాంతి లేదు."

"ఈ దేశంలో నాగరికత లేదంటే నవ్వు వొస్తుంది. పోనీ నాకేనా లేదంటావా ?" అని అడిగింది కాంతం.

"ఆకలి తీరని దేశానికి నాగరికతతో నిమిత్తం లేదు. నాకాకలి తీరలేదు. బాధగా వుందని లోకానికి బిగ్గరగా చెప్పుకొనేవాడు నాగరికుడు కావొచ్చు. ఆకలి బాధ తగ్గిన తర్వాత ఘనవంతులు నాగరికతలో విలాసాలతో స్వేచ్ఛగా వ్యవహరిస్తారు. స్వేచ్ఛా జీవితం అవలంబిస్తేనే కాని

నవీనులు కారేమోనన్న భయంవల్ల ఘనవంతులు, ఘనవంతుల భార్యలు నాగరికతని ఆచరణలో పెడతారు."

కాంతానికి ఒళ్ళు మండింది. భర్తతో చెప్పి ఈ దౌర్భాగ్యుణ్ణి సముద్రంలో ముంచలేకపోయానన్న విచారం కలిగింది.

"చంద్రకాంతం, నిన్ను నేను పరిశోధించానేగాని నిజంగా నిన్ను ప్రేమించాననుకొన్నావా ?"

"నన్ను నువ్వు నిజంగా ప్రేమించావని నమ్మేటంతటి ఘంఠనికాను. పైగా ఈ వేగంగా కదిలిపోయే ఆధునిక ఆర్థిక యంత్రం చక్రాలక్రింద ప్రేమ, సౌందర్యం, సత్యం — అన్నీ ముక్కలు ముక్కలైపోయ్యాయి. వాటిని అతికించాలంటే జిగురుబుడ్డి కొనేటంతటి డబ్బుగూడలేదు నా దగ్గర. నీకది చేతగాదు."

ఇంతలో వీధి తలుపు చప్పుడైంది అంత బిగ్గరగా తలుపు తట్టేది బసవయ్య తప్ప మరొకరు కాదని కాంతానికి తెలుసు.

మొన్నాడు సాగనంపడానికి బసవయ్య, భార్య కారులో స్టేషనుకి వెళ్ళారు. సూర్యకాంతం, చెల్లెలూ బండిలో కూర్చున్నారు. చంద్రకాంతం ఇంజన్ దగ్గర నిలబడి దాని పొగరుమోతు బలాన్ని పరీక్షిస్తూ నుంచు న్నాడు. బసవయ్య గార్డుతో మాట్లాడుతున్నాడు—భీమా చెయ్యమని చంపుకుతింటూ.

"ఏమె — మొన్న సముద్రంలో మీ బావ లేకపోతే నీ మొగుడు పని ఏం జరుగును....?"

ఇంతలో బసవయ్య చక్కావొచ్చాడు.

"అదేమిటి తలక్రిందులుచేసి చెబుతున్నావు ? అతను లేకపోతే నేనేమౌదును...."

మళ్ళా గార్డు సంజ్ఞచేస్తే వెళ్ళిపోయాడు. బండి కదలే సైమయింది. చంద్రకాంతం పెట్టె దగ్గరకొచ్చాడు.

కాంతం బండిలోంచి దిగింది.

"ఇదిగో చూడూ" అన్నాడు చంద్రకాంతం, భార్యని సంబోధిస్తూ. "మీ బావతో యితర మొగాళ్ళని గురించి చెడ్డగా చెప్పొద్దని కొంచెం చెబుదూ."

"ఎవరితో" అంది అతని భార్య.

అదే, మీ అక్కతో. కొంతమంది స్త్రీలకి చెడ్డమొగాళ్ళకంటే చాలా మోజు కాబోలు."

రైలు కదిలింది, బసవయ్య తన అరటిబొందలాంటి చేతిని వూపాడు.

ఇద్దరూ కార్లో యింటికొచ్చారు, కాంతం కార్లోంచి దిగి గబగబా తోటలో కొచ్చింది. చంద్రం పంపిన గులాబి మొక్కమీద వో మొగ్గ లేచింది. కాంతం ఆ మొక్కని వేళ్ళతో సహితంగా పెరికి, దూరంగా గోడవతల గిరవాటెట్టింది. పాదంతో ఆ స్థలాన్ని చప్టాలా చేసింది. బసవయ్య ఆ పారేసిన మొక్కను చేత్తో తీసుకొని దొడ్డివెంపునుంచి చక్కావొచ్చాడు.

"ఇదేమిటి, ఈ మొక్కని ఎవరు పారేశారే? పువ్వుకూడ పూసింది?"

"నేనే. దానికేదో అతనిలాగే జాడ్యం, మీరు చెప్పినవన్నీ నిజమే స్మండీ—అతను చాలా...."

"ఏమీ లేదు. చాల మంచివాడు." అని బిగ్గరగా నవ్వుతూ ఆ మొక్కని మళ్లా పాతడానికి సంకల్పించాడు.

"క్రాక్ అంటాను" అంది.

"క్రాక్ కావొచ్చు— కాని మంచివాడే...."